

ÜNİVERSİTE ÖĞRETİM ELEMANLARININ İLKÖĞRETİM BEDEN EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Oğuzhan DALKIRAN¹

Nevin GÜNDÜZ²

Rıfat ÇİÇEK¹

Geliş Tarihi: .....

Kabul Tarihi: .....

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; yapılandırmacı eğitim programıyla bire bir etkileşim içerisinde olan üniversite öğretim üyelerinin ilköğretim beden eğitimi dersi öğretim programı ile ilgili görüşlerini incelemek ve programa bakış açılarını tespit etmektir. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki üniversitelerin Beden Eğitimi Bölümü (BESYO) Öğretmenlik Anabilim Dalında görevli öğretim elemanları, çalışma örneklemini ise, 13 farklı üniversiteden 66 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırma 2009–2010 bahar yarıyılında yapılmıştır.

Bu araştırmada sonuç olarak, Üniversite öğretim elemanlarının 'Program Kazanımlarına İlişkin Görüşleri' ile 'Programın İçeriğine İlişkin Görüşlerin' genel ortalamaları "kısmen katılıyorum" düzeyinde gerçekleşmiştir. Elde edilen sonuçlardan ve yapılan bire bir görüşmelerden, programın oluşturulmasında üniversitelerin sürecin içine bir bütün olarak dahil edilmediğine ulaşılmış, hazırlanan öğretim programı kılavuz kitaplarının birçok akademik personelde bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç üniversitelerin MEB ile olan iletişim yetersizliğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre; programın etkili uygulanmasında beden eğitimi ders saatlerinin yeterli olmaması da araştırmanın önemli sonuçlarındandır.

Araştırmada ayrıca, yeni öğretim programına 2006- 2007 yılında geçilmesine karşın, programın tanıtımına ve etkili uygulanmasına yönelik hizmet içi eğitim programlarının yeterli olmadığı ve bazı üniversite öğretim elemanlarının derslerini yapılandırmacı yaklaşıma göre yürütmedikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelime: ilköğretim Beden Eğitimi Öğretim Programı, BESYO Öğretim Elemanı.

VIEWS OF UNIVERSITY TEACHING STAFF ON ELEMENTARY PHYSICAL EDUCATION CURRICULUM

ABSTRACT

The purpose of this study is; constructivist approach to education prepared with an interaction program in university teaching staff in primary physical education curriculum with lessons to learn about the opinions and to search thoroughly different perspectives about the program . The research universe is constructed with the university teaching staff from the teaching physical education department divisions. The research group is selected from 13 university including 66 faculty members. The research was applied in 2009-2010 spring semester of educational year.

The result of the research is determined by the opinions of university teaching staff about 'Concerning the Acquisition Program Reviews' and 'Comments Relating to the program's content' overall average on the partially agree. The results obtained from one-on-one interviews with the program as a whole, including the creation of universities into the process was not found. There is no curriculum guide books, many academic staff. This is the result of universities can be considered as an indication of lack of communication with the Ministry of Education. According to the views of the teaching staff, one of the important results of the research is the hours of physical education lesson being not enough to implement efficiently the curriculum in the primary and secondary schools.

Another consequence of the survey; Although it was passed to a new teaching program in 2006-2007 educational year , the insufficiency of in-service training programs concerning efficient implementation and presentation of the program and some university faculty members' not carrying out the lectures according to the constructivist approach courses.

Key Words: Primary Physical Education Curriculum, University Teaching Staff in Physical Education and Sports.

¹ Beden Eğitimi Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı

² Ankara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara.

GİRİŞ

Çağdaş toplum, hayatın giderek karmaşık hale geldiği günümüzde, kendi başlarına sorunları çözebilen; gelişen, değişen dünyaya ayak uydurabilen, farkında olma oranı yüksek bireyler ister. Günümüzde eğitim süreci bilim ve teknolojinin etkisiyle hızlı bir gelişim ve değişimin içerisinde. Öğrenmede kazanılması gereken bilgi, beceri, tutum ve davranışların her gün biraz daha farklılaşması ve zenginleşmesi, bireyin etkin öğrenmeyi bilmesini zorunlu kılmaktadır. Çağdaş başarı ancak etkin öğrenme yöntemleri ile sağlanabilir. Etkin öğrenme ise yapısalcı yaklaşım kurallarına göre hazırlanmış eğitim programlarının uygulanmasıyla sağlanabilir. Yapılandırmacı yaklaşımda, bilginin her bir öğrenen tarafından sosyal bir öğrenme ortamında bireysel olarak yapılandırıldığı, öğrencinin kendisine ulaşan bilgileri aynen almadığı ve öğrenmede bireyin ön bilgilerinin, kişisel özelliklerinin son derece önemli olduğu vurgulanmaktadır (1).

21. yüzyılın başında eğitsel yöntemlerden yapılandırmacı öğrenmenin bireyin eğitiminde öne çıktığı görülmektedir (2). Özünde, öğrenenin bilgiyi yapılandırması ve uygulamaya koyması vardır. Öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlayan yapılandırmacılık zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım halini almıştır. Yapılandırmacılıkta bilginin tekrarı değil, bilginin transferi ve yeniden yapılandırılması söz konusudur (3).

Geleneksel yaklaşımla kurulan öğrenme-öğretme ortamında başarıyı artırıcı etkenler olarak yalnızca ödül, ceza, tekrar gibi yöntemler kullanılmaktadır. Tüm eğitim-öğretim öğeleri, öğreten tarafından belirlenir, sunulur ve kontrol edilir. Öğrenen tamamıyla edilgen bir pozisyondadır. Öğrencilerin çok yönlü olarak gelişmeleri önünde ciddi bir engel olan bu yaklaşım, akademik başarıyı bile istenilen düzeye getirememiştir (4).

Geleneksel yaklaşımın bu eksikliklerinin fark edilmesiyle birlikte yeni yaklaşımlar arayışına girilmiştir. Öğrenmeyi çok daha kolay, öğrenilen bilgileri daha etkin kullanılabilir hale getirmek üzere birçok öğretim yöntem ve teknikleri geliştirilmiştir. Buluş yoluyla öğrenme, tam öğrenme modeli, işbirlikli öğrenme, çoklu zekâ kuramı, probleme dayalı öğrenme, beyin fırtınası, proje tabanlı öğrenme bu amaç için geliştirilmiş bazı öğretim yöntem ve tekniklerini dile getirmiştir. Yapılan araştırmalarla tüm bu yöntemlerin etkililiği denenmiş ve çoğu kez geleneksel yöntem karşısında daha etkili oldukları sonuçlarına varılmıştır. Ancak yinede ideal bir öğrenmenin gerçekleşmesi için bir takım eksiklikler belirlenmiş ve bunların giderilmesi için yeni öğretim yöntemleri denenmiştir.

Bu çalışmaların ışığında son yıllarda öğrenme eylemine ilişkin yapılandırmacı yaklaşım anlayışı gündeme getirilmiş ve okullarımızda uygulanan programın bu yaklaşım çerçevesinde şekillenmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede hazırlanan Beden eğitimi öğretim programı 2006–2007 öğretim yılından itibaren tüm ilköğretim okullarında uygulanmaya başlanmıştır.

Bu kuram, öğrencinin sınıf içinde ya da dışında aktif katılımını gerektirir ve öğrenme sürecinde öğrenci sorumluluk almanın ve karar verme sürecine katılmanın önemini algılar ve bu bağlamda hareket eder. Birey öğrenirken, geçmişten gelen deneyim ve birikimlerini karşılıklı konuşma ve yansıtma yöntemiyle paylaşarak, yeni bilgilerin oluşturulmasını sağlar. Yapısalcı yaklaşım, bilginin öğrenme sürecinde öğrenciler tarafından yeniden yapılandırılmasıdır (5; 6).

Yapılandırmacı öğretme-öğrenme etkinlikleri hazırlanırken ve uygulanırken öğrencilerin işbirliğine dayalı öğrenmeleri, problem çözmeleri, gözlem yapmaları, buluşa dayalı yaklaşımlar sergilemeleri, araştırma yapmaları, sorgulamayı bir yöntem olarak kullanmaları, yorumlama ve açıklama yapmaları gibi bilgi, beceri ve tutumu içselleştirebilecekleri yaklaşımları kullanmaları sağlanmalıdır. Bu bağlamda, yapılandırmacı yaklaşımın beden eğitimi alanına yansımaları, öğrenen merkezlilik ve aktif katılım ilkeleri doğrultusunda öğrencinin sürece etkin katılımı ve öğrendiklerini gerçek yaşama yansıtmasıyla olacaktır (7).

Beden eğitimi öğretim programının temel amacı; bireyin fiziksel, devinışsel, bilişsel, duygusal ve toplumsal gelişimine katkıda bulunmak, yaşam boyu fiziksel etkinliklere katılmasını sağlamaktır. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için öğrencilerin yaparak-yaşayarak ve aşamalı şekilde düzenlenmiş öğrenme etkinliklerine katılmaları ve etkinlik sürecinin sonunda ne kadar gelişme sağladıklarının farkında olmaları gerekir. Bunun için kazanımlar yazılırken ve etkinlik örnekleri düzenlenirken yapılandırmacı yaklaşım temel alınmış, öğrenme ortamlarının çeşitlendirilmesi ve öğrencinin doğrudan sürecin içinde olmasına dikkat edilmiştir (8).

Yenilikleri benimsemek ve uygulamaya koymak genelde kolay olmamaktadır. İnsanın doğasında, yenilik ve değişmeye karşı bir tepki, isteksizlik bulunmaktadır. “En iyi yol bildiğin yoldur” anlayışı, oluşacak yeni durumun korku ve endişesi, değişim ve yeniliğe direnmeyi, eskide ısrarı ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ile hazırlanan yeni öğretim programlarının uygulanmasında öğretmen ve yöneticilerin bu eğitim yaklaşımı hakkında bilgi sahibi olmaları ve benimsemeleri önemli bir husustur.

Buradan çalışmanın amacı; programla bire bir etkileşim içerisinde olan üniversite öğretim üyelerinin ilköğretim beden eğitimi dersi öğretim programı ile ilgili görüşlerini öğrenmek ve programla ilgili farklı bakış açılarını tespit etmektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’deki üniversitelerin Beden Eğitimi Bölümü (BESYO) Öğretmenlik Anabilim Dalında görevli öğretim elemanları oluşturmaktadır. Türkiye’deki bütün beden eğitimi öğretmen yetiştirme programlarına anket gönderilmiş, bunlardan ankete cevap veren 13 farklı üniversiteden 66 öğretim elemanı çalışma örneklemini oluşturmuştur. Araştırma 2009–2010 bahar yarıyılında yapılmıştır.

Veri Toplama Teknikleri

Veri toplama aracı olarak uygulanan anket, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş görüş anketi, beden eğitimi ve istatistik alanlarında uzmanların görüş ve eleştirileri doğrultusunda 4’lü likert tipinde 4 alt boyutlu toplam 28 madde olarak son şeklini almış ve geçerlilik çalışması yapılmıştır. Görüş anketinin ön uygulaması, Ankara Üniversitesinde görevli 12 öğretim elemanına uygulanarak güvenilirlik çalışması yapılmış, anketin cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .93 bulunmuştur. Bu sonuca göre anketin % 93 oranında isteneni gerçekleştirilmedi güvenilir bir anket olduğu söylenebilir.

Çalışmada veri toplama aracı olarak, nitel veri toplama tekniklerinden; görüşme yöntemi yolu ile de bazı öğretim elemanlarının görüş ve bilgilerine başvurulmuştur. Araştırmada kullanılan anket, Türkiye’deki üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Öğretmenlik Anabilim Dalında görevli öğretim elemanlarının büyük kısmına elektronik posta yoluyla gönderilmiş, yakın yerlere ise bizzat gidilerek uygulanmıştır. Amacımız elektronik posta yoluyla Türkiye deki tüm Üniversitelerin BESYO Öğretmenlik Bölümü Öğretim Elemanlarına ulaşmaktır. Ancak, anketimiz defalarca elektronik posta yoluyla gönderilmesine rağmen, yalnızca 13 Üniversite ve 66 öğretim elemanı tarafından araştırmacılara geri ulaştırılmıştır.

İstatistiksel Analiz

Anketten elde edilen veriler bilgisayara aktarılarak istatistiksel çözümler için SPSS 15.0 (The Statistical Package for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde istatistiksel yöntemlerden frekans (f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (X) kullanılarak sonuçlar tablolaştırılmıştır. Anket formundaki maddelerin öğretim elemanları görüşlerine göre incelenebilmesi için belirlenen dereceler ve sayısal değerler esas alınarak elde edilen aritmetik ortalama değerleri; Katılıyorum: 3.25- 4.00, Kısmen Katılıyorum: 2.50- 3.24, Katılmıyorum: 1.75- 2.49 ve Kesinlikle Katılmıyorum: 1.00-1.74 olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu değerlere göre her bir madde için hesaplanan aritmetik ortalama değerlendirilerek, yeni beden eğitimi öğretim programının belirlenen alt boyutlarında uygunluğu konusunda öğretim elemanları görüşlerindeki genel kanı belirlenmiştir. İstatistiksel anlamlılık için ise, 0.05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Kişisel Bilgiler

Değişken	n	%
Cinsiyet		
Kadın	22	33.3
Erkek	44	66.7
Toplam	66	100
Üniversite		
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	1.5
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	3
Anadolu Üniversitesi	7	10.6
Ankara Üniversitesi	9	13.6
Cumhuriyet Üniversitesi	5	7.6
Dumlupınar Üniversitesi	6	9.1
Gazi Üniversitesi	11	16.7
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	4	6.1
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	7	10.6
Pamukkale Üniversitesi	1	1.5
Sakarya Üniversitesi	3	4.5
Selçuk Üniversitesi	8	12.1
Uludağ Üniversitesi	2	3
Toplam	66	100

Ankete katılan toplam 13 üniversiteden 66 akademik personelin 22’si kadın (% 33.3), 44 ü erkek (% 66.7) dir.

Tablo 2. Program Kazanımlarına İlişkin Görüşler

(n=66)	x	sd
Programda yer alan kazanımlar sınıf seviyelerine uygun olarak hazırlanmıştır.	3.32	.81
Programda yer alan kazanımlar öğrencilerin bilişsel alan gelişimine uygun olarak hazırlanmıştır.	3.38	.63
Programda yer alan kazanımlar öğrencilerin duyuşsal alan gelişimine uygun olarak hazırlanmıştır.	3.24	.63
Programda yer alan kazanımlar öğrencilerin psiko-motor alan gelişimine uygun olarak hazırlanmıştır.	3.24	.70
Programda yer alan kazanımlar öğrencide geliştirilmesi amaçlanan temel becerilere (Eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme vb.) uygun olarak hazırlanmıştır.	3.15	.64
Programda yer alan kazanımların dağılımı öğrenme alanlarına (Hareket bilgi ve becerileri, etkin katılım ve sağlıklı yaşam) uygun olarak hazırlanmıştır.	3.11	.62
Programda yer alan kazanımlar açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilmiştir.	3.20	.75
Genel ortalama	3.23	.68

Tablo 2'de 'Program Kazanımlarına İlişkin Görüşleri' kapsayan anket maddeleri değerlendirildiğinde genel ortalama; (X= 3.23) kısmen katılıyorum düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Programın İçeriğine İlişkin Görüşler

(n=66)	x	sd
Programın içeriği kazanımlarla tutarlıdır.	3.30	.66
Programın içeriği modern beden eğitimi ve spor anlayışına uygundur.	3.17	.80
Programın içeriği öğrenci merkezli eğitim anlayışını benimsemektedir.	3.20	.79
Programın içeriği kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır.	3.05	.73
Programın içeriği bireysel farklılıkları dikkate almıştır.	2.95	.90
Programın içeriğinde yer alan öğretim yöntemleri yeterli ve geçerlidir.	3.18	.61
Programın içeriğinde yer alan öğrenim standartlarının (5 tane) tespiti yerinde ve yeterlidir.	3.08	.62
Programın öğrenme alanlarının ve bu alanların açılımının tespiti yeterlidir.	3.05	.63
Programın diğer derslerle ilişkilendirilmesi uygun olarak yapılmıştır.	2.94	.72
Programın hazırlanışında yararlanılan ulusal ve uluslar arası kaynaklar yeterlidir	3.12	.70
Genel ortalama	3.10	.71

Tablo 3' de 'Programın İçeriğine İlişkin Görüşleri' kapsayan anket maddeleri değerlendirildiğinde genel ortalama; (X= 3.10) kısmen katılıyorum düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4. Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler

(n=66)	x	sd
Programda yer alan ölçme ve değerlendirme metotları yeterli ve uygundur.	3.31	.64
Programda yer alan değerlendirme dosyaları zaman açısından kolaylıkla uygulanabilir.	3.03	.74
Ölçme ve değerlendirme metotları objektif bir sonuç verebilecek niteliktedir.	3.02	.68
Ölçme ve değerlendirme metotları ve ilkeleri dönem boyu performans ölçümüne uygun olarak hazırlanmıştır.	3.05	.60
Genel ortalama	3.10	.67

Tablo 4' de 'Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri' kapsayan anket maddeleri değerlendirildiğinde genel ortalama; (X= 3.10) kısmen katılıyorum düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5'de 'Programın Uygulanması İle İlgili Görüşleri' kapsayan anket maddeleri değerlendirildiğinde; 'programın tanıtımı ile ilgili hizmet içi eğitim kursları yeterince sağlanmıştır' maddesine ilişkin görüş dağılımı; % 10.9 "evet", % 43.8 "kısmen" ve % 45.3 "hayır" olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak, programın tanıtımı yeterli olarak yapılamadığı belirtilebilir.

'Programın uygulanabilmesi için ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki ders saatleri yeterlidir' maddesine ilişkin görüş dağılımı; % 15.6 "evet", % 21.9 "kısmen" ve % 62.5 "hayır" olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla programın verimli olarak uygulanabilmesi ve sonuçlarının alınabilmesi için ders saatlerinin yeterli olmadığı belirtilebilir.

Tablo 5. Programın Uygulanması İle İlgili Görüşler

(n=66)	%EVET	%KISMEN	%HAYIR
Programın tanıtımı ile ilgili hizmet içi eğitim kursları yeterince sağlanmıştır.	10.9	43.8	45.3
Programın uygulanabilmesi için ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki ders saatleri yeterlidir.	15.6	21.9	62.5
Üniversitede verdiğim derslerimi yeni programa uygun olarak yürütmekteyim.	38.6	43.9	17.5
Programın hazırlanma aşamasında önerileriniz istendi mi?	18.8	12.5	68.8
Program yayımlanmadan kitapçık gönderilip değerlendirmeniz istendi mi?	11.3	17.7	71
Önceki programda kullanılan terimlerin yerine getirilen yeni terimler, programda yeterince açıklanmıştır.	21.9	62.5	15.6
Okullarda staj yapan öğrencilerinizden size gelen dönütlere göre, program beden eğitimi öğretmenleri tarafından yeterince uygulanmakta mıdır?	11.8	47.1	41.2

'Üniversitede verdiğim derslerimi yeni programa uygun olarak yürütmekteyim' maddesine ilişkin görüş dağılımı; % 38.6 "evet", % 43.9 "kısmen" ve % 17.5 "hayır" olarak tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, yeni öğretim programına 2006 yılında geçilmesine karşın, bazı üniversite öğretim elemanlarının derslerini yapılandırmacı yaklaşıma göre yürütmedikleri belirtilebilir.

'Programın hazırlanma aşamasında önerileriniz istendi mi?' maddesine ilişkin görüş dağılımı; % 18.8 "evet", % 12.5 "kısmen" ve % 68.8 "hayır" olarak tespit edilmiştir.

'Program yayımlanmadan kitapçık gönderilip değerlendirmeniz istendi mi?' maddesine ilişkin görüş dağılımı; % 11.3 "evet", % 17.7 "kısmen" ve % 71 "hayır" olarak tespit edilmiştir.

'Önceki programda kullanılan terimlerin yerine getirilen yeni terimler, programda yeterince açıklanmıştır' maddesine ilişkin görüş dağılımı; % 21.9 "evet", % 62.5 "kısmen" ve % 15.6 "hayır" olarak tespit edilmiştir.

'Okullarda staj yapan öğrencilerinizden size gelen dönütlere göre, program beden eğitimi öğretmenleri tarafından yeterince uygulanmakta mıdır?' maddesine ilişkin görüş dağılımı; % 11.8 "evet", % 47.1 "kısmen" ve % 41.2 "hayır" olarak tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

2006–2007 yılından itibaren uygulanmaya başlanan ilköğretim beden eğitimi öğretim programı yapılandırmacı yaklaşıma göre oluşturulmuştur. ABD'de son yıllarda etkili olmaya başlayan yapılandırmacılık, birçok filozof, psikolog ve eğitimcinin çalışmalarına dayanan bir bilgi kuramıdır (9). Geleneksel öğrenme kuramlarının aksayan yönlerine karşı oluşturulmuş, yeni bir yaklaşım olmasına rağmen kökleri eskilere dayanmaktadır. Yapılandırmacı kuram, bir bireyin nasıl anladığını ve öğrendiğini açıklayan felsefi bir yaklaşımdır (10).

Öğretim programları, Yavuz A., (2005) ve Kavak Y., (2005)'a göre, bir ülkedeki eğitim sisteminde yer alan bütün derslerin gerçekleştirilmesinde bir anlamda "yol haritası, kılavuz" olan ve derslerin yaklaşım, içerik, amaç, uygulama ve ölçme-değerlendirme yönlerini ayrıntılarıyla ortaya koyan, eğitim sisteminin ekseni ya da odak noktasıdır (11, 12).

Yapılandırmacı yaklaşıma göre ele alınan beden eğitimi öğretim programının öğelerinden biri de kazanımlardır. Kazanımlar belirlenirken de bireyin gelişim özellikleri, bilimsel araştırma bulguları ve bireyin gereksinimleri dikkate alınarak iki ana öğrenme alanı (1. Hareket Bilgi ve Becerileri, 2. Etkin Katılım ve Sağlıklı Yaşam) için ayrı ayrı belirlenmiş ve diğer derslerdeki benzer kazanımlarla ilişkilendirilmişlerdir. Bu kazanımlar öğrencilerin temel hareket becerileri, özelleşmiş hareket becerileri ve spor becerileri edinmelerini sağlayacak, hem de öğrencilere düzenli fiziksel etkinlik, sağlıkla ve performansla ilişkili fiziksel uygunluğu koruma ve güçlendirme, fiziksel etkinlik beslenme ilişkisi, kişisel güvenlik ve kazalardan korunma, spor organizasyonları ve olimpiyat oyunları, Atatürk ve ulusal bayramlar gibi değerleri içine alan yaklaşımlarla ele alınmaktadır (MEB, 2007). Bu çalışmada akademik personelin 'Program Kazanımlarına İlişkin Görüşler' alt boyutu ile ilgili genel kanısı; (X= 3.23) kısmen katılıyorum düzeyinde gerçekleşmiştir. Şirin ve arkadaşlarının yaptığı benzer bir çalışmada da, beden eğitimi öğretmenlerinin programda yer alan "kazanımlara" ilişkin görüşlerinin "kısmen" (X= 2.52) düzeyinde gerçekleştiği tespit edilmiştir (13). Erdoğan ve Öçalan'ın (2010) yapmış olduğu çalışmadan elde edilen verilere göre beden eğitimi öğretmenlerinin programda yer alan kazanımlara ilişkin görüşlerinin kısmen düzeyinde gerçekleştiği tespit edilmiştir (14). Beden eğitimi öğretim programını değerlendirmeye yönelik yapılan bazı çalışmalar; yeni programdaki kazanımların öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor gelişim düzeylerine ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olduğu, mevcut koşullarda gerçekleştirilebilir nitelikte olduğu, öğrenmede fırsat eşitliği

sağladığı ve kazanımlardaki ifadelerin yeterince açık, anlaşılır ve tutarlı olduğu ile ilgili öğretmenlerin ifadelerini ortaya koymuştur (15, 16, 17, 18, 19).

Yapılan bu araştırmada, 'Programın İçeriğine İlişkin Görüşlerin' genel ortalaması; (X= 3.10) kısmen katılıyorum düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu sonuca göre, yeni ilköğretim beden eğitimi öğretim programında öğrenciye kazandırılması öngörülen kazanımlardaki içeriğin akademik personel tarafından programın genel amaçlarıyla "kısmen katılıyorum" düzeyinde tutarlı olduğu sonucuna varılabilir. Yapılan çalışmanın sonucu ile benzerlik taşıyan diğer bir araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın "geneli ve genel amaçlarına" ilişkin görüşlerinin "kısmen" (X= 2.57), düzeyinde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır (13).

Araştırmada, 'Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler' alt boyutunun, akademik personel tarafından (X= 3.10) kısmen katılıyorum düzeyinde kabul gördüğü tespit edilmiştir. Yapılan çalışmadan farklı olarak Şirin ve arkadaşlarının yaptığı araştırma ise, beden eğitimi öğretmenlerinin, Öğretim Programı'nın "Ölçme ve Değerlendirme" açısından uygulanabilirliğinin "az" (X= 2.31) düzeyinde olduğu görüşünü ortaya koymuştur. İlköğretimde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri davranışçı eğitim anlayışına göre üniversite eğitimi almış ve öğretmenliklerini de büyük ölçüde yıllar boyunca bu eğitime göre şekillendirmişlerdir. Dolayısıyla kendi eğitim felsefelerini sorgulayıp yılların verdiği alışkanlıkları ve ders işleme ve değerlendirme yöntemlerini terk etmelerinin kolay olmayacağı görülmektedir (13). Ayrıca Yılmaz (2007) yapmış olduğu çalışmada, ders saatlerinin yetersizliğini, hizmet içi eğitimin yetersiz olmasını, sınıf mevcutlarının kalabalık olmasını, ölçme ve değerlendirmenin uygulanmasında yaşanan sorunlar olarak ortaya koymuştur (20).

İnce ve Hünük (2010), yaptığı çalışmada; Türkiye'deki deneyimli beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim stilleri ve bu stillere ilişkin değer algılarını ortaya çıkarmıştır. Bulgulara göre öğretmenler, öğreten merkezli öğretim stillerini öğrenene merkezli stillere göre daha fazla kullanmaktadır. Öğretmenler genel olarak öğreten merkezli stillerin öğrencilerin öğrenmesi, eğlenmesi ve motivasyonu için daha etkili olduğunu düşünmektedir, sonucunu ortaya koymuştur (21). Yapılandırmacı yaklaşıma göre her birey, öğrenme sürecinde aktif hale getirilmeli ve kendi öğrenmesinden sorumlu olmalıdır. Bu nedenle, öğretmen sınıfta yöntem çeşitliliğine gitmeli ve problem çözmeye dayalı öğrenme, proje temelli öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme ve örnek olay incelemesi gibi çağdaş öğretim stratejilerine daha fazla yer vermelidir. Bu durumda öğretmenin rolü, öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırıcı bir rehber, bir yardımcı veya bir kılavuz olacaktır (10).

Araştırmanın Programın Uygulanması İle İlgili Görüşlerinin değerlendirildiği alt bölümde, büyük oranda (% 45.3 "hayır") programın tanıtımı yeterli olarak yapılmamıştır görüşü benimsenmiştir. Mesleki açıdan iyi yetişen öğretmen öğrencileri için olumlu öğrenme koşulları sağlayabilmektedir. Ancak öğretmenler sürekli olarak farklı öğrenci gruplarıyla birlikte olabilmektedir. Bunlar; farklı yaş grupları, farklı düzeyler ve farklı sosyo-ekonomik yapı olabilmektedir. Öğretmenler bütün bu farklı durumlarda, farklı yaklaşım ve yöntemleri kullanmak durumundadır. Bu yüzden nitelikli öğretmen ve nitelikli öğretim için mesleki gelişim konusunda öğretmenlere sağlanmış sürekli bir destek çok büyük önem taşımaktadır (22).

Günümüze kadar beden eğitimi öğretim stillerinin belirlenen öğretim amaçlarına ulaşma açısından etkililiği ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Byra (2000) bu konuda yaptığı meta analizde, önceki çalışmalar ve Mosston ve Ashworth'unda (2002) görüşleri doğrultusunda bir stilin bir diğerinden daha üstün olmadığı, ancak amaca ulaşmada farklı stillerin kullanımının verimliliğinden bahsedilebileceğini belirtmektedir. Bu bakış açısı ile öğretmenlerin farklı öğretim stillerini amaçlanan öğretim hedefi doğrultusunda yeri geldiğinde uygulamaları beklenmelidir. Bununla birlikte, kullanılan öğretim yöntemlerini inceleyen çalışma bulguları, öğretmenlerin çok yoğun bir şekilde komut ve alıştırmaya yöntemlerini kullandıklarını, özellikle öğrenen merkezli öğretim yöntemlerini ise çok sınırlı kullandıklarını göstermiştir (21). Ayan (1999), ülkemizdeki hizmet içi eğitim ve onu yaratan etkenlerle, öğretmenlerin hizmet içi eğitimi, var olan yasal düzenlemeler, uygulama ve sorunlarıyla ilgili alan yazın taraması yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, hizmet içi eğitimin genelde tüm örgütlerin, özelde ise eğitim örgütlerinin etkililiği ve verimliliği için zorunlu, bu nedenle vazgeçilmez bir sorun olduğu, eğitim örgütlerinin baş ögesi olan öğretmenlerin, çağdaş değişime ve gelişmelere katkı sunabilecek düzeyde hizmet içinde yetiştirilmesi gerektiği saptanmıştır (23). Ha ve ark., (2004), hizmet içi eğitim programının verimliliğini değerlendirmek amacıyla yaptıkları araştırmada, katılımcıların yeni yapılan düzenlemelere olumlu yaklaştıkları ve hizmet içi eğitim programına katıldıktan sonra yapılan değişikliklere daha fazla uyum sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır (24).

Araştırmada yer alan beden eğitimi ders saatlerinin (haftada 1 ders saati) yeterliliğine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin belirgin olarak (% 62.5 "hayır") olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla programın verimli olarak uygulanabilmesi ve sonuçlarının alınabilmesi için ders saatlerinin yeterli olmadığı belirtilebilir. Yine Erdoğan ve Öçalın (2010) beden eğitimi öğretim programına ilişkin yaptıkları çalışmada; beden eğitimi öğretmenlerinin, kazanımlarla ilgili etkinlik uygulamalarında öngörülen haftalık 1 ders saatini yeterli bulmadıkları sonucunu ortaya koymuşlardır (14).

DALKIRAN, O., GÜNDÜZ, N., ÇİÇEK, R., “Üniversite Öğretim Elemanlarının İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri”

Araştırmada önemli bir sonuçta, yeni öğretim programına 2006 yılında geçilmesine karşın, bazı üniversite öğretim elemanlarının derslerini yapılandırmacı yaklaşıma göre yürütmedikleridir. Ülkemizin gereksinimi olan beden eğitimi öğretmenlerini yetiştiren Yüksekokulların öğretim programlarını yapılandırmacı yaklaşımla öğretim yapacak şekilde gözden geçirme çalışmaları YÖK’ün programlarında mevcuttur.

Öğretim elemanlarının program ile ilgili önerilerinin istenmesi ve kitapçıının yayımlanmadan değerlendirmelerinin istenmesine ilişkin görüşleri göz önüne alındığında, programın oluşturulmasında üniversitelerin sürecin içine bir bütün olarak dâhil edilmediği söylenebilir. Yapılan bire bir görüşmelerden, hazırlanan öğretim programı kılavuz kitaplarının birçok akademik personelde olmadığı tespit edilmiş ve bu sonuç üniversitelerin MEB ile olan iletişim yetersizliğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Diğer bir sonuca göre, öğretim programının anlaşılmasında önemli bir etken olan eski ve yeni programdaki kavramların birbirleriyle örtüşmesi ve açıklanması, öğretim elemanlarına göre kısmen (%62,5) gerçekleşmiştir. Program incelendiğinde, kavram eşleşmesinin sağlıklı bir şekilde yapılmadığı sonucu, öğretmenlerin programı tam anlamıyla anlayamamalarında ve uygulayamamalarında önemli bir sebep olabilir.

Öğretim elemanlarının görüş ve tespitlerine göre, okullarda beden eğitimi derslerinin yapılandırmacı yaklaşıma yeterince uygun yürütülmediği sonucu çıkmaktadır. Bu görüş ve tespitleri destekleyici doğrultuda yapılan bir araştırmaya göre (13), beden eğitimi öğretmenlerinin, öğretim programının “öğretme-öğrenme sürecine” ilişkin görüşleri “az” ($X= 2.36$) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bilindiği gibi yeni öğretim programı “süreç temelli” bir yaklaşımla ele alınmıştır. Süreç temelli program tasarımlarında “öğrenme-öğretme süreci” (öğrenme yaşantıları) çok daha ön planda ve önemlidir. Ancak yeni programda, öğrenci merkezli yaklaşım uygulamalarının bu süreç içinde nasıl uygulanacağına dönük açıklama ve örneklerin az olması nedeniyle, beden eğitimi öğretmenlerinin bu süreçteki uygulamalarında oldukça zorlandıklarını belirtmek mümkündür.

SONUÇ

Sonuç olarak, üniversitelerde beden eğitimi öğretmenliği bölümünde derse giren akademik personelin, yeni ilköğretim beden eğitimi programının, kazanımlarına, içeriğine, ölçme ve değerlendirme bölümüne ilişkin görüşlere olumlu katıldıklarını ancak programın kavranılması ve uygulanmasına ilişkin görüşlerinin olumsuz olduğunu belirtmek mümkündür. Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan yeni Beden Eğitimi Öğretim Programı’nın bütün boyutlarda uygulanabilirliğinin artırılması gerekmektedir. Bu konuda da yine Türkiye’deki tüm üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokullarına ve burada öğretmen yetiştiren akademisyenlerine büyük görev düşmektedir.

Beden eğitimi öğretim programının ilköğretim okullarında etkin uygulanabilmesi için Türkiye’de “Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi Standartları” geliştirilmelidir. Bu standartların belirlenmesi ve uygulanmasında YÖK, MEB ve Türkiye’deki Üniversitelerin Beden eğitimi Spor Yüksekokulları ve akademik personelin işbirliği içerisinde çalışması çok önemlidir.

Akademik personel tarafından hazırlanacak öğretim uygulamalarının öğretmenlere örneklerle uygulamalı olarak anlatılacağı dersler, hizmet içi eğitim, kurs ya da seminerler kapsamında bilgiler internetten öğretmenlerin periyodik olarak yararlanacağı şekilde planlanmalı ve tüm ülke genelinde uygulanmalıdır.

Öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde önemli rol oynayan akademik personel ve Millî Eğitim Bakanlığı arasındaki bağ güçlendirilmelidir.

Eğitim kurumlarında beden eğitimi ve spor etkinlikleri günümüzde hem okul içi hem de okul dışı organizasyonları ile eğitimin çok önemli bir parçası olarak değerlendirilmelidir. İlköğretimde ve lise öğretim programında ders saatlerinin 1-2 saat ile sınırlı ve beden eğitimi öğretmenlerinin de hala davranışçı öğretim yaklaşımıyla ders işlemesi beden eğitimi dersinin amacına ulaşılmasında engel olarak karşımızda durmaktadır. Bu nedenle ders saatlerinin artırılması gerekmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, hizmet içi eğitimin genelde tüm örgütlerin, özeldense eğitim örgütlerinin etkililiği ve verimliliği için zorunlu, bu nedenle vazgeçilmez bir sorun olduğu, öğretmenlerin, çağdaş değişime ve gelişmelere katkı sunabilecek düzeyde hizmet içinde yetiştirilmesi gerekliliği saptanmıştır.

Üniversitelerde öğrencilerin meslekleriyle ilgili donanımlarını arttırmak için yaptıkları stajyerlik çalışmalarında okul, üniversite ve yeni program anlayışı birbirinden uzak düşünülmemelidir.

Yapılandırmacı yaklaşım sürecinde beden eğitimi dersi için öngörülen ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulanabilirliğinin yükseltilmesi için, öğrencilerin eksik kavramları ve ön bilgileri konuya başlamadan önce yapılacak bir ölçme yöntemiyle değerlendirilip, konu öğretiminde bu eksikleri tamamlayıcı yöntemler kullanılmalıdır. Ölçme ve değerlendirme uzmanlarıyla iş birliği yapan beden eğitimcilerce kazanımların her birine uygun örnek ölçme ve değerlendirme formları, ölçekleri geliştirilmeli ve bu konular lisans düzeyinde öğrencilere teorik ve uygulamalı olarak kazandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Özmen, H., Fen Öğretiminde Öğrenme Teorileri ve Teknoloji Destekli Yapılandırmacı (Constructivist) Öğrenme. The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET 3(1): 14, 2004.
2. Demirel, Ö., Eğitimde Program Geliştirme, Ankara: Pegem A Yayınları, 2000.
3. Perkins, D., The Many Faces Of Constructivism. *Educational Leadership*, 57(3), 6–11, 1999.
4. Açıkgoz, K.Ü., Aktif öğrenme. İzmir: D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi, 2004.
5. Aydın, G., & Balım, A.G., An interdisciplinary application based on constructivist approach teaching of energy topics, Ankara University. Journal of Faculty of Educational Sciences, 38(2), 145-166, 2005.
6. Richardson, V.C., Constructivist Teaching And Teacher Education: Theory and Practice. New Understanding. London: Falmer Press, 1997.
7. Boutigny, C.A. & Gueriot, P.H., L'education Physique al'ecole. MAGNARD, Paris, 1998.
8. MEB., Beden Eğitimi Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara, 2007.
9. Glickman C.D., Gordon S.P., ve Ross-Gordon J.M., Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach. Allyn and Bacon, Boston, 2004.
10. Şaban A., Öğrenme Öğretme Sürecinde Yeni Teori ve Yaklaşımlar, Nobel Yayınları, Ankara, 2000.
11. Yavuz, A., Eğitim Dünyamıza Çağdaş Eğitimin Işıklı Bir Yansıması Daha Düştü: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu. Çağdaş Eğitim, 325, 12-18, 2005.
12. Kavak Y., Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumunun Ardından, Çağdaş Eğitim, 325, 10-11, 2005.
13. Şirin E.F., Yıldız Ö. , Mülazımoğlu O. Erdoğan M., 2006-2007 Öğretim Yılında Uygulamaya Başlanan Yeni İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt2, Sayı2, 2008.
14. Erdoğan, M., Öcalan, M., İlköğretim 2. Kademe Beden Eğitimi Ders Programının Değerlendirilmesine İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri, Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, VIII (4) 151-162, 2010.
15. Bulut, İ., Yeni İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Uygulamadaki Etkiliğini Belirleme. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
16. Gündoğar, A., 2005–2006 Yılında Değişen İlköğretim Programının Uygulanma Durumu (Adıyaman İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
17. Özdemir, H., İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıf Fen Bilgisi Öğretim Programlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
18. Subaşı, R., 2005–2006 Öğretim Yılından İtibaren Uygulamakta Olan Yapılandırıcı Eğitim Programına Öğretmenlerin Bakışı. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
19. Ateş, Ö., Akdağ, Z., Fen ve teknoloji dersinde öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler ve bu problemlerin nedenleri. 7. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara, 07–09 Eylül, s: 332, 2006.
20. Yılmaz, G., Ankara'daki Merkez İlköğretim Okullarında Görevli Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Tekniklerinin Uygulanışına İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, s: 75–82, 2007.
21. İnce, M.L., Hünük D., Eğitim Reformu Sürecinde Deneyimli Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Stilleri Ve Stillere İlişkin Algıları. Eğitim ve Bilim, 35 (157), 128-139, 2010.
22. Seferoğlu, S.S.. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu (Sivas). Ankara: Tekişik Yayıncılık Web Ofset Tesisleri, 149–167, 2003.
23. Ayan, İ., Öğretmenlerin Geliştirilmesinde Hizmet İçi Eğitimin Rolü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.
24. Ha, A. S. C., Lee, J. C. K., Chan, D. W. K. And Sum, R. K. W., Teachers' Perceptions Of In Service. Teacher Training To Support Curriculum Change In Physical Education: The Hong Kong Experience. Sport, Education and Society, 9, (3), 421- 438, 2004.